Liikenne- ja viestintävirasto
Transport- och kommunikationsverket

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta

LIV@eduskunta.fi

Päiväys/Datum
29.9.2025
Dnro/Dnr
TRAFICOM/680326/03.03.01/2025
Viite/Referens

Asiantuntijalausunto liikenne- ja viestintävaliokunnalle valtioneuvoston selvityksestä komission tiedonanto sekä ehdotukset vuosia 2028-2034 koskevaksi EU:n monivuotiseksi rahoituskehykseksi (E 73/2025 vp)

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt Liikenne- ja viestintävirastolta asiantuntijalausuntoa valtioneuvoston selvityksestä komission tiedonanto sekä ehdotukset vuosia 2028-2034 koskevaksi EU:n monivuotiseksi rahoituskehykseksi (E 73/2025 vp).

Liikenne- ja viestintävirasto kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa ja huomioi lausunnossaan sen, että E-kirjeellä on informoitu eduskuntaa komission tiedonannosta sekä rahoituskehyskokonaisuuteen kytkeytyvistä Suomen ensivaiheen kannoista. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalaa koskevista tarkemmista sektorikohtaisista lainsäädäntöehdotuksista on valtioneuvoston kuvaamalla tavalla tulossa myöhemmässä vaiheessa erilliset U-kirjelmät.

Valtioneuvoston kannassa kuvatulla tavalla rahoitusta ehdotetaan kohdennettavaksi nykyistä vahvemmin keskeisimpiin poliittisiin prioriteetteihin, mukaan lukien puolustuksen ja kilpailukyvyn parantamiseen. Komission ehdotus rahoituskehyksen merkittävästä yksinkertaistamisesta ja uudistamisesta tukee unionin kykyä vastata epävarmuuteen ja toimintaympäristön merkittäviin haasteisiin. Liikenne- ja viestintävirasto tukee valtioneuvoston tavoin komission ehdotusta rahoituskehyksen otsakkeiden ja rahoitusohjelmien määrän vähentämisestä yhdistämällä politiikkasektoreita ja ohjelmia laajemmiksi kokonaisuuksiksi.

Liikenne- ja viestintävirasto pitää ehdotettua rahoituskehystä yleisesti ottaen myönteisenä Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan näkökulmasta. Hallinnonalalle relevantteja rahoitusinstrumentteja on kasvatettu, mikä mahdollistaa esimerkiksi investointien lisäämisen tulevaisuuden merkittäviin teknologioihin tai liikennejärjestelmän kehittämiseen. Lisäksi E-kirjeessä kuvatuin tavoin kaksikäyttöisyys sisältyy vahvasti komission ehdotuksen eri osa-alueisiin ja näin esimerkiksi puolustuksen vahvistamiseen liittyvät toimet vahvistavat samalla liikenneinfrastruktuurin kehittämistä.

Liikenne- ja viestintävirasto pitää merkittävänä ehdotetun Euroopan kilpailukykyrahaston roolia ja rahaston yleistä tavoitetta vahvistaa Euroopan kilpailukykyä, erityisesti strategisilla aloilla ja EU:lle kriittisissä teknologioissa. EU-tason investointikapasiteetin kokoaminen yhteen strategisten teknologioiden

skaalaamisen, valmistuksen ja käyttöönoton edistämiseksi ovat keskeisiä toimia esimerkiksi E-kirjeessä mainittujen avaruusteknologian, tekoälyn ja kvanttiteknologian näkökulmasta tai muiden digitaalisten teknologioiden kuten Suomelle tärkeän 6G-teknologian edistämiseksi. EU:n digitaalinen johtoasema edellyttää viraston näkemyksen mukaan tutkimus- ja kokeilutoiminnan tulosten laajamittaista käyttöönottoa ja skaalaamista.

E-kirjeessä korostetaan, että tutkimus-, kehitys-, ja innovaatiorahoituksen säilyminen avoimeen kilpailuun ja korkeaan laatuun perustuvana EU-rahoituksena tulee turvata, myös kilpailukykyrahaston osalta. Liikenne- ja viestintävirasto katsoo valtioneuvoston tavoin, että komission esitys tutkimus-, kehitys-, ja innovaatiorahoituksen määrän kasvattamiseksi on kannatettava. Virasto pitää niin ikään tärkeänä pienten yritysten osallistumismahdollisuuksien turvaamista ja yhtyy valtioneuvoston tukeen komission tavoitteelle yksinkertaistaa menettelyjä etenkin pk-yritysten rahoituksen saatavuuden näkökulmasta. Jäsenvaltioiden näkökulmasta olisi tärkeää varmistaa jäsenvaltioiden vaikuttamismahdollisuudet esimerkiksi rahoituksen sisällön ja kumppanuuksien vaikuttavuuden näkökulmasta nykyistä laajempien ohjelmakokonaisuuksien alla.

Kyberturvallisuus on keskeinen osa unionin ja Suomen kokonaisturvallisuutta ja kyberturvallisuuden merkitys on korostunut entisestään nykyisessä turvallisuusympäristössä. Kyberturvallisuuden uhkataso on pysyvästi muuttunut ja tähän vastaaminen edellyttää uusia ja tehokkaampia toimia sekä yhteistyötä koko Euroopassa. Liikenne- ja viestintävirasto pitää tärkeänä, että kyberturvallisuutta vahvistetaan laajasti koko Euroopan unionin tasolla. Virasto korostaa, että Euroopan kilpailukykyrahastosta tuettaisiin myös kyberturvallisuutta nykyistä paremmalla tasolla, mikä on tärkeää turvallisuuteen tehtävien investointien näkökulmasta. On tärkeää, että Liikenne- ja viestintäviraston Kyberturvallisuuskeskuksessa toimiva Kansallinen kyberturvallisuuden koordinaatiokeskus saa jatkossakin rahoitusta.

E-kirjeessä korostetaan ruokaan, luonnonvaroihin, ilmastoon ja ympäristöasioihin liittyvän tutkimuksen merkitystä osana kilpailukyvyn ja kestävän bio- ja kiertotalouden edistämistä EU:ssa. Valtioneuvoston tavoin Liikenne- ja viestintävirasto pitää perusteltuna rahoituksen lisäämistä puhtaaseen siirtymään EU:n kilpailukyvyn ja omavaraisuuden vahvistamiseksi. Virasto näkee keskeisinä toimina esimerkiksi liikenteen energiaratkaisuiden ja jakeluinfrastruktuurin edelleen kehittämisen. Vaihtoehtoisten käyttövoimien kustannustehokas ja kokonaisoptimoiva hyödyntäminen eri liikennemuodoissa osana energiajärjestelmän kokonaisuutta tulisi olla keskeisenä tavoitteena. Virasto tukee valtioneuvoston näkemystä, jonka mukaan EU:n rahoituksella tulisi vahvistaa ja edelleen kehittää EU:n globaalia johtajuutta kierto- ja biotaloudessa sekä biopohjaisissa ratkaisuissa.

Liikennejärjestelmän kehittämiselle tärkeä Verkkojen Eurooppa-väline saisi komission ehdotuksen mukaan merkittäviä lisäpanostuksia. Liikenteen osalta painotus olisi rajat ylittävissä hankkeissa TEN-verkon ydin- ja laajennetun ydinverkon loppuun saattamiseksi sekä sotilaallisen liikkuvuuden kaksikäyttöhankkeissa, prioriteettihankkeissa eli hotspoteissa ja sotilaallisen liikkuvuuden käytävissä. Virasto pitää painotuksia perusteltuina. Liikenne- ja viestintävirasto tukee valtioneuvoston näkemystä siitä, että Euroopan liikenneinfrastruktuurin olisi jatkossa edistettävä entistä tehokkaammin liikenneverkon kaksikäyttöisyyttä huomioiden unionin kokonaisturvallisuus. Virasto tukee niin ikään valtioneuvoston näkemystä, jonka mukaan rahoituksessa tulisi

huomioida Suomen saavutettavuuteen ja asemaan EU:n ulkorajavaltiona liittyvät erityishaasteet. Katsomme, että sotilaallisen liikkuvuuden lisäpanostukset voivat merkittävästi tukea liikenneinfrastruktuurin kehittämistä. Kehityksessä tulisi huomioida koko liikennejärjestelmä ja myös rajat ylittävien palveluiden rooli. Tämä tukisi entistä paremmin myös liikennejärjestelmän varautumisen tarpeita. Yhdymme valtioneuvoston näkemykseen siinä, että tulevalla rahoituksella tulisi voida vastata mahdollisimman laajasti sekä sotilaallisen liikkuvuuden kansallisiin että rajat ylittäviin tarpeisiin yhtenäisellä ja esitettyä korkeammalla EU-rahoitusosuudella. Yleisesti ottaen näemme valtioneuvoston tavoin tärkeänä, että myös muihin kuin sotilaallisen liikkuvuuden liikennehankkeisiin sovellettaisiin yhtä, yhtenäistä EU-rahoitusosuutta.

Jarkko Saarimäki

Pääjohtaja

Mervi Kaikkonen

Kansainvälisten ja EU-asioiden johtaja

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Liikenne- ja viestintävirasto (Traficom) 29.9.2025. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa sähköisiä allekirjoituksia tukevalla lukijaohjelmalla tai Traficomin kirjaamosta.